

Justus van Maurik Jr.

Louis Bracco Gartner (sigmann@ziggo.nl)

Elke sigarenroker kent wel het merk Justus van Maurik. Van Maurik begon in 1794 in Amsterdam en was daarmee een van de eerste sigarenfabriekjes in Nederland.

Velen van jullie zullen wellicht ook wel weten dat Justus van Maurik jr. een begenadigd schrijver was en als geen ander Amsterdam kende, de mensen die daar woonden en dat dan in zijn vele boeken op papier zette en in de vele blijspelen die hij schreef, waarin de onvervalste volkstoos zo goed tot zijn recht kwam. Maar er is meer over Justus te vertellen. Hij was de kleinzoon van Justus van Maurik, de sigarenfabrikant die zijn bedrijf in 1794 opstartte aan het Damrak, vandaar Justus van Maurik jr., want zijn vader heette Barend. Justus jr. werd geboren in 1846.

Al vroeg werd Justus bij het bedrijf betrokken maar al even vroeg bleek de belangstelling van hem niet alleen in het sigarenvak te liggen.

Wandelend over de Dam, komend van de fabriek op het Damrak op weg naar huis in 't Waterstraatje waar nu de Beurspassage is, was Justus zijn vader dikwijls te vlug af en stond hij voor de poppenkast of de rarekiek op de Dam te kijken. Daar leerde hij de Amsterdammers kennen, wist hij in welke buurt ze woonden en nam hij waar en bestudeerde min of meer de typische figuren uit de volksbuurt zoals de porster, de barbier, de groentevrouw en alle andere typetjes die hij later in zijn boeken en toneelstukken zou verwerken. Justus had een uitzonderlijk goed geheugen, volgde de gesprekken van de

arbeiders in de fabriek maar ook op straat en had gevoel om de komische maar ook de dramatische ontwikkelingen binnen de menselijke verhoudingen vast te leggen. Als 18-jarige wordt hij bezoeker van de beurs en observeert vanuit de tabakshoek de beursgangers en biedt de lezersbeursbezoekers het bekende boek 'Klaas Komijn op de beurs' aan. In 1896 en 1897 vertoefde hij in Nederlands-Indië waar hij naast het bezoeken van zakelijke relaties ook voordrachten hield over zijn geliefde Amsterdam. In zijn boek *'Indrukken van een Tòtòk, Indische typen en schetsen'* verhaalt hij uitvoerig over zijn Indiëreis. Justus had moeite met de overgang van de 19^e naar de 20^e eeuw. Amsterdam ging met zijn tijd mee, maar hij kon de nostalgie uit zijn gloriejaren niet loslaten. Hij was op zijn best, niet alleen als schrijver, maar ook als

goochelaar en buikspreker. Er is een toneelspeler aan hem verloren gegaan en in de tachtiger jaren van de 19^e eeuw was hij razend populair als voordrager op de Nutsavonden. Justus zocht op latere leeftijd, met zijn tekenaar Johan Braakensiek, naar meer diepgang in zijn werken. Hij las veel filosofische boeken, werd spiritist maar hij bleef de vlotte verteller en waarnemer met zijn gevoel voor humor. Justus van Maurik was ook een van de redacteurs van het in 1877 opgerichte 'De Amsterdammer', een dagblad voor handel, industrie en kunst, dat tegenwoordig als weekblad 'De Groene Amsterdammer' verschijnt.

Justus van Maurik overleed in 1904 na een langdurig ziekbed, maar zijn blijspelen zoals *'Janus Tulp'*, *'Fijne beschuit'* en *'Pakketten voor dames'* stonden nog jaren lang op het repertoire van menig toneelgezelschap.